

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2022.12.14.
SWD(2022) 409 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM
A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri:

**A Bizottság közleménye – Iránymutatás a halászati és az akvakultúra-ágazatban
nyújtott állami támogatások vizsgálatáról**

**A Bizottság (EU) .../... rendelete (XXX) az Európai Unió működéséről szóló szerződés
107. és 108. cikke alkalmazásában a halászati és akvakultúra-termékek előállításával,
feldolgozásával és forgalmazásával foglalkozó vállalkozások számára nyújtott
támogatások bizonyos fajtáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról**

valamint

**A Bizottság 717/2014/EU rendelete (2014. június 27.) az Európai Unió működéséről szóló
szerződés 107. és 108. cikkének a halászati és akvakultúra-ágazatban nyújtott csekély
összegű támogatásokra való alkalmazásáról**

{C(2022) 9139 final} - {SEC(2022) 441 final} - {SWD(2022) 408 final}

Vezetői összefoglaló
Hatásvizsgálat a halászati és akvakultúra-ágazatra vonatkozó állami támogatási szabályok felülvizsgálatáról
A. A fellépés szükségessége
Mi a probléma lényege, és miért jelent problémát uniós szinten?
<p>A halászati és akvakultúra-ágazatra vonatkozó (az ágazatspecifikus csoportmentességi rendeletet [„FIBER”], a halászati és az akvakultúra-ágazatban nyújtott állami támogatások vizsgálatáról szóló iránymutatást, valamint a halászati és akvakultúra-ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokról szóló rendelet alapján nyújtott állami támogatásokra vonatkozó szabályokat magukban foglaló) állami támogatási szabályok felülvizsgálata kapcsán azonosított problémák a következők: i. szükségtelen adminisztratív terhek állnak fenn azon intézkedések tekintetében, amelyek esetében a Bizottság elegendő tapasztalatra tett szert; ii. a csekély összegű támogatásra vonatkozó egyedi felső határ és nemzeti korlát már nem igazodik a piaci fejleményekhez és az inflációhoz, és a feldolgozóipar és az értékesítési ágazat megkülönböztetett bánásmódban részesül; iii. az ETHAA-hoz való igazodás hiánya tapasztalható; valamint iv. az állami támogatások ellenőrzése nem kellően átlátható. A felülvizsgálat által leginkább érintett érdekelt felek a támogatást nyújtó tagállami hatóságok, valamint az EU-ban működő halászati és akvakultúra-vállalkozások (közvetetten, támogatható vagy tényleges kedvezményezetteként).</p>
Mit kellene elérni?
<p>Az általános célkitűzés a halászati és akvakultúra-ágazatra vonatkozó állami támogatási szabályok bevezetése, amelyek hozzájárulhatnak a közös halászati politika és a zöld megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez, egyúttal oly módon optimalizálhatják a keretet, hogy a tagállamokban egymással versengő vállalkozások közötti verseny torzítása nélkül fokozzák a hatékonyságot. E célból a felülvizsgálat négy konkrét célkitűzés megvalósítására irányul: i. az adminisztráció egyszerűsítésének biztosítása; ii. a csekély összegű támogatások keretének hozzáigazítása a legújabb piaci fejleményekhez; iii. a halászati és akvakultúra-ágazatban az állami támogatásokra vonatkozó szabályok összhangjának biztosítása az ETHAA és a közös halászati politika célkitűzéseivel; valamint iv. az átláthatóság és a piaci fegyelem fokozása. Az e célkitűzésekkel kapcsolatban elért siker a jövőben a következő operatív célkitűzések és kritériumok alapján mérhető: i. a versenytorzulás elkerülése; ii. az adminisztráció egyszerűsítése a terhek csökkentése révén.</p>
Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés (szubszidiaritás)?
<p>A szubszidiaritás elve nem alkalmazandó, mivel a Bizottság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik ezen a területen.</p>
B. Megoldások
Milyen alternatívák kínálnak a célkitűzések elérésére? Van-e előnyben részesített alternatíva? Amennyiben nincs, miért nincs?
<p>A hatásvizsgálat öt szakpolitikai alternatívát vázol fel (a rendelkezésre álló szakpolitikai alternatívák az azonosított problémák jellegéből adódóan külön-külön, három szakaszra bontva foglalkoznak azokkal: a csekély összegű támogatásra vonatkozó felső határ és nemzeti korlát; az ETHAA-hoz való igazodás és a szükségtelen költségek; valamint a közzétételi küszöbértékek): 1. a csekély összegű támogatásra vonatkozó egyedi felső határ és nemzeti korlát megemelése; 2. a csekély összegű támogatásra vonatkozó felső határ megemelése a feldolgozás és a forgalmazás esetében, hogy az tükrözze a mezőgazdasági ágazatban alkalmazandó felső határt; 3. a keretrendszer hozzáigazítása az ETHAA-hoz, ugyanakkor igazodás az állami támogatások ellenőrzéséhez; 4. a keretrendszer hozzáigazítása az ETHAA-hoz, igazodás az állami</p>

támogatások ellenőrzéséhez, valamint felülvizsgálat; 5. az egyedi támogatások közzétételi küszöbértékeinek csökkentése. **Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva az 1. alternatívának a 4. és az 5. alternatívával való kombinálása** (mivel ezek az alternatívák különböző problémákkal foglalkoznak, egymástól független hatásokkal járnak, és kombinálhatók, hatásaik pedig összesíthetők).

Mi az egyes érdekelt felek álláspontja? Ki melyik alternatívát támogatja?

A javasolt szakpolitikai alternatívák által leginkább érintett tagállami hatóságok aggodalmuknak adtak hangot azzal kapcsolatban, hogy a közzétételi küszöbértékek javasolt csökkentése (5. alternatíva) és a fiatal halászok számára nyújtott vállalkozásindítási támogatásnak a halászati csoportmentességi rendeletből való törlése (4. alternatíva) miatt további adminisztratív terhek várhatók. Üdvözltek ugyanakkor a halászati csoportmentességi rendelet hatályának a 4. alternatíva szerinti tervezett kiterjesztését, valamint a csekély összegű támogatásokra vonatkozó nemzeti korlát és egyedi felső határ emelését (1. alternatíva). Más érdekelt felek (az ágazatban működő vállalkozások és termelői szervezetek) az egyéni felső határ és a nemzeti korlátok megemelését (1. alternatíva), sőt az egyéni felső határnak a mezőgazdasági termékek feldolgozására és forgalmazására vonatkozóval azonos szintre történő emelését (2. alternatíva) szorgalmazták.

C. Az előnyben részesített alternatíva hatásai

Melyek az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor a főbb alternatívák) előnyei?

Az előnyben részesített alternatíva a gazdasági fejleményekhez igazítaná a csekély összegű támogatásokra vonatkozó nemzeti korlátot és egyedi felső határt (1. alternatíva), növelné az állami támogatások ellenőrzésének átláthatóságát (5. alternatíva), valamint összehangolná az ágazatban nyújtott állami támogatások keretrendszerét az ETHAA-val, miközben fokozná a hatékonyságot (4. alternatíva). Ez pedig növelné a halászatra és az akvakultúrára vonatkozó állami támogatási szabályok hatékonyságát. Az előnyben részesített alternatíva (az ETHAA-hoz való hozzáigazítás révén) hatékonyabban hozzájárulna a közös halászati politika és a zöld megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez. Ez jelentős adminisztratív egyszerűsítést eredményezne, különösen a tagállami hatóságok, de a Bizottság számára is.

Milyen költségekkel jár az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor milyen költségekkel járnak a főbb alternatívák)?

Az előnyben részesített alternatíva magasabb adminisztratív költségeket eredményezne a tagállami hatóságok számára az új átláthatósági követelményeknek való megfelelés tekintetében, valamint amiatt, hogy a halászati csoportmentességi rendeletből való törlést követően be kell jelenteni a fiatal halászok számára nyújtott vállalkozásindítási támogatásra vonatkozó intézkedéseket. Ezeket a költségeket azonban várhatóan messzemenően ellensúlyozzák majd a halászati csoportmentességi rendelet három új intézkedésre való kiterjesztéséből, valamint a csekély összegű támogatásokra vonatkozó egyedi felső határ és a nemzeti korlát megemeléséből várható előnyök.

Milyen hatást gyakorol a fellépés a kkv-kra és a versenyképességre?

Az előnyben részesített alternatíva pozitív hatást gyakorolna a kkv-kra, mégpedig három új intézkedésnek a halászati csoportmentességi rendelet keretében történő bevezetése révén. A gyorsabb állami támogatási eljárások gyorsabb hozzáférést jelentenek a támogatáshoz. Ez különösen fontos a kkv-k számára, amelyeknek gyakran korlátozott lehetőségeik vannak a finanszírozáshoz való hozzáférésre. A kkv-k nagyobb mértékben részesülnek majd a halászati csoportmentességi rendelet hatálya tervezett kiterjesztésének előnyeiből, mint a nagyvállalatok, mivel a halászati csoportmentességi rendeletben foglalt intézkedések közül sok a kkv-kra korlátozódik. Az 1. alternatíva alapján a kkv-k számára a csekély összegű támogatásokhoz való gyorsabb hozzáférés is előnyös lenne.

Arányosság?
Az előnyben részesített alternatívák hatékonyan és arányosan kezelik az azonosított problémákat.
D. További lépések
Mikor kerül sor a szakpolitika felülvizsgálatára?
<p>Az új halászati csoportmentességi rendelet és <i>de minimis</i> rendelet 2029-ig lenne érvényes, ami azt jelenti, hogy a halászati csoportmentességi rendelet (és az iránymutatás) értékelésére 2028 vége előtt kerülne sor. Az előnyben részesített 5. alternatíva szerinti fokozott átláthatóság várhatóan pozitív hatást gyakorol az állami támogatások ellenőrzésére, valamint javítja az adatok rendelkezésre állását az egyes kedvezményezettek szintjén. A csekély összegű támogatások nyilvántartásának bevezetése várhatóan ugyanilyen hatást eredményez. A Bizottság szolgálatai évente utólagos ellenőrzést végeznek a meglévő támogatási programokból vett minta alapján. A Bizottság emellett az olyan állami támogatási programok utólagos értékelését tervezi, amelyek esetében nagy a versenytorzulás kockázata. Egy másik fontos eszköz az állami támogatási értesítő, amely tájékoztatást nyújt az állami támogatások általános helyzetéről az egyes tagállamokban. Végezetül egy jövőbeli értékelésnek értékelnie kell a kezdeményezés sikerét a fent meghatározott operatív célkitűzések tekintetében (a versenytorzulás kockázatának minimalizálása és az adminisztratív egyszerűsítés biztosítása).</p>

Az értékelés vezetői összefoglalója
A. Háttér és célkitűzések
<p>Az állami támogatások ellenőrzése az Európai Unió működéséről szóló szerződésben rögzített uniós versenypolitika kulcsfontosságú eszköze. Célja a belső piac védelme a verseny és a kereskedelem indokolatlan torzulásának megakadályozása révén. A Szerződés általában tiltja az állami támogatást, kivéve, ha az a gazdasági fejlődés vagy a közjó érdekében indokolt. Az Európai Bizottság nyomon követi, miként alkalmazzák a tagállamok a nemzeti támogatásokat, és szabályokat állapít meg annak értékelésére, hogy a támogatás összeegyeztethető-e a belső piac megfelelő működésével.</p> <p>A halászatra és az akvakultúrára vonatkozó egyedi állami támogatási keretbe tartozik a halászati csoportmentességi rendelet (FIBER)¹, a <i>de minimis</i> rendelet² és az ágazati iránymutatás³. Ez az értékelés azt méri fel, hogy a keret hogyan teljesített a fő célkitűzései tekintetében:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a halászati és az akvakultúra-ágazatban a verseny és a kereskedelem torzulásának minimalizálása, ezáltal a kiszámíthatóság és a jogbiztonság megteremtése a tagállamok és az állami támogatások kedvezményezettjei számára; – az állami támogatások érvényesítésével kapcsolatos tevékenységek jobb rangsorolásának és a nagyobb mértékű egyszerűsítésnek a lehetővé tétele;

¹ A Bizottság 1388/2014/EU rendelete (2014. december 16.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában a halászati és akvakultúra-termékek előállításával, feldolgozásával és forgalmazásával foglalkozó vállalkozások számára nyújtott támogatások bizonyos fajtáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (HL L 369., 2014.12.24., 37. o.).

² A Bizottság 717/2014/EU rendelete az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a halászati és akvakultúra-ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról (HL L 190., 2014.6.28., 45. o.).

³ A Bizottság közleménye – Iránymutatás a halászati és az akvakultúra-ágazatban nyújtott állami támogatások vizsgálatáról (HL C 217., 2015.7.2., 1. o.).

- az átláthatóság, a hatékony értékelés és az állami támogatási szabályoknak való megfelelés ellenőrzésének javítása nemzeti és uniós szinten; és
- a közös halászati politika célkitűzéseinek eléréséhez való hozzájárulás.

Az értékelést a FIBER és a de minimis rendelet 2022. december 31-i hatályvesztése indokolja. Maga az iránymutatás nem tartalmaz hatályvesztésre vonatkozó rendelkezést. A FIBER-rel és a de minimis rendelettel való kiegészítő jellege, valamint az Európai Tengerügyi és Halászati Alappal (ETHA) fennálló kapcsolata azonban indokolja az iránymutatás felülvizsgálatát, tekintettel az említett rendeletek felülvizsgálatára, valamint az ETHA utódjának, az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapnak (ETHAA) a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó elfogadására.

Az értékelés a jelenlegi keret teljesítményét a következő öt kritérium alapján vizsgálja: eredményesség, hatékonyság, relevancia, koherencia és uniós hozzáadott érték. A jelentés áttekinti az elmúlt időszakot annak felméréseire, hogy a szabályok hogyan teljesítettek, és hol van még javítanivaló.

Az értékelés figyelembe veszi a belső adatokat, az ügykezeltési gyakorlat tapasztalatait és a nyilvános konzultáció eredményét. Az értékelést egy külső értékelő tanulmány is segíti.

Főbb megállapítások

Az értékelés arra a következtetésre jutott, hogy a halászati és akvakultúra-ágazatra vonatkozó állami támogatási keret összességében jól működött, és elérte célkitűzéseit. Mindazonáltal megnevez néhány hiányosságot és lehetőséget is a keret javítására.

Az elemzés arra enged következtetni, hogy a keret célkitűzései továbbra is nagymértékben **relevánsak** az uniós szakpolitikai célok és prioritások szempontjából. Az ügykezeltési gyakorlat azt mutatja, hogy a közös halászati politika szélesebb körű célkitűzéseihez való hozzájárulás kézzelfogható, amit a konzultációs szakaszban kapott visszajelzések is megerősítenek. Jóllehet az elemzést a Covid19-járvány kitörése és az olyan fő prioritások elfogadása előtt végezték el, mint például a zöld megállapodás, elfogadott tény, hogy a versenypolitika fontos szerepet játszik az uniós növekedési stratégia támogatásában.

Az elemzés azt is megerősíti, hogy az eszközök célkitűzései relevánsak abban az értelemben, hogy a piaci hiányosságok kezelésére irányulnak. Közelebbről, a de minimis támogatások felhasználása az értékelési időszak során olyan piaci hiányosságokra vagy olyan lényeges fejlesztésekre reagált, amelyeket a piac önmagában nem tudott kezelni. Az elemzés ugyanerre a következtetésre jutott az iránymutatás és a FIBER alapján az Európai Tengerügyi és Halászati Alapon kívüli intézkedéstípusokhoz nyújtott támogatások esetében is. Az iránymutatás és a FIBER szerinti, az Európai Tengerügyi és Halászati Alap keretébe tartozó intézkedéstípusokat illetően az elemzés azt mutatja, hogy a javulás ellenére továbbra is fennállnak piaci hiányosságok, különösen a fenntarthatósággal és a kék gazdaságon belüli innováció és piacfejlesztés elősegítését szolgáló feltételekkel kapcsolatban.

Ami a **hatékonyságot** illeti, az elemzés eredményei, valamint a Bizottság ügykezeltési adataiból és a konzultációkból nyert bizonyítékok arra engednek következtetni, hogy az állami támogatási eszközök végrehajtásával járó adminisztratív terhek és költségek többnyire megfelelőnek és indokoltnak tekinthetők. Ugyanakkor számos lehetőség kínálkozik az adminisztratív terhek csökkentésére és további hatékonyság elérésére. Ami az átláthatóságot, az egyértelműséget és a megfelelőséget illeti, az érdekelt felek véleménye túlnyomórészt pozitív volt. Ezt tovább lehetne javítani a kiválasztott esetek utólagos nyomon követésével, a

de minimis támogatások esetében is. Figyelembe véve továbbá, hogy az EU-ban elköltött összes állami támogatásnak csak mintegy 20–25%-a átlátható, úgy tűnik, hogy az egyedi támogatások odaítélésére vonatkozó közzétételi követelmények nem biztosítják teljes mértékben, hogy a vonatkozó információk nyilvánosan hozzáférhetők legyenek.

Az elvégzett elemzés arra is rámutat, hogy a halászati és akvakultúra-ágazatban nyújtott állami támogatások keretrendszere **eredményes**. A jogi eszközök nagyobb fokú részletessége átláthatóbb és egyszerűbb összeegyeztethetőségi értékelést tett lehetővé mind a bejelentett támogatások Bizottság általi kezelése, mind a FIBER tagállamok általi alkalmazása tekintetében – az állami támogatások ellenőrzése kiszámíthatóbbá vált, és ezáltal növelte a jogbiztonságot a tagállamok és a támogatások kedvezményezettjei számára. Ami a csoportmentesség alá tartozó támogatásokat illeti, a jelenlegi kialakítás átfogó, és hozzájárult a közös halászati politika célkitűzéseihez azáltal, hogy javította a tagállamok ETHA operatív programjait, és Uniószerre koherens és következetes megközelítést tett lehetővé. Mindazonáltal a külső tanulmányban szereplő elemzés által alátámasztott ügykezelési tapasztalat arra utal, hogy ki lehet terjeszteni a FIBER hatályát, és el lehet tekinteni a bejelentésektől azon eseteket illetően, ahol a Bizottság elegendő tapasztalatra tett szert, és ahol nem áll fenn a verseny és a kereskedelem veszélyeztetése. Ami a de minimis támogatásokat illeti, általánosságban elmondható, hogy a jelenlegi rendszer azonnal képes kezelni a rendkívüli eseményeket anélkül, hogy versenytorzítást vagy piaci torzulást idézne elő, de az értékelés eredményei azt mutatják, hogy a legutóbb 2007-ben és 2013-ban megállapított és értékelt egyedi felső határ és nemzeti felső határ nem minden tagállam számára megfelelő (ellenben az egyedi felső határ emelése nem tűnik megfelelőnek, tekintettel arra, hogy egyes uniós tagállamokban már most is magas a verseny torzulásának kockázata). Egy másik megfontolandó szempont, hogy a halfeldolgozó és -értékesítési ágazatra vonatkozó felső határ jelenleg az elsődleges haltermelő ágazathoz (30 000 EUR) igazodik, és nagymértékben eltér a mezőgazdasági termékek feldolgozására és forgalmazására vonatkozótól (200 000 euró) – ezt azonban óvatosan kell értékelni, tekintettel az ágazat eltérő szerkezetére és a fenntarthatósággal kapcsolatos aggályokra. Végezetül az elemzés azt mutatja, hogy az iránymutatás általában releváns és megfelelő, néhány kivételtől eltekintve, mint például a védett állatfajok által okozott károk kompenzálását célzó programokra vonatkozó iránymutatás hiánya.

A halászati és akvakultúra-ágazatra vonatkozó szabályok **összhangban** vannak más horizontális állami támogatási eszközökkel, amint azt a belső gyakorlat és a konzultációs szakaszban az összes érdekelt fél is megerősítette. Ami a **külső koherenciát** illeti, a 2019–2024-es időszakra szóló új bizottsági prioritások (különösen az európai zöld megállapodás) és más közelmúltbeli események még nem gyakorolnak végleges és számszerűsíthető hatást a halászati és akvakultúra-ágazat állami támogatási eszközeire, és ebben a szakaszban csak korlátozott értékelést lehet végezni. Mindazonáltal a nyilvános konzultáció eredményei már most is azt mutatják, hogy cselekedni kell, és össze kell hangolni az állami támogatási keretet a környezetvédelmi politikákkal (amely most a zöld megállapodás szükségletei tekintetében még hangsúlyosabb). Bár úgy tekinthető, hogy a jelenlegi állami támogatási intézkedések hozzájárulnak a zöld megállapodás célkitűzéseihez, ezeket „ki kell igazítani” abban az értelemben, hogy az állami támogatási keretnek igazodnia kell az ETHA-ban bevezetett változásokhoz.

Végezetül az értékelésben vizsgált, a halászati és akvakultúra-ágazatra vonatkozó állami támogatási struktúra nyilvánvaló **uniós hozzáadott értéket** képvisel, mivel mind a versenypolitika, mind a közös halászati politika az EU kizárólagos hatáskörébe tartozik. A jelenlegi keret a jogbiztonság megőrzésével, valamint a közös halászati politika és az ETHA-rendelet 2014–2020-as időszakra vonatkozó szakpolitikai

célkitűzéseinek tiszteletben tartásával bizonyítja az uniós hozzáadott értéket.